

Advies uitfasering houtige biograndstoffen voor warmteproductie

Bart Strengers | 24 maart 2021

Aanleiding en context

- 8 mei: Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa
- 30 juni: Motie Sienot (D66)
 - 'Afbouwpad' en 'eindjaar' voor subsidiëring houtachtige biomassa voor warmte(netten).
- 1 juli: Kamerbrief minister Wiebes van EZK
 - Eindjaar zal worden opgenomen in het 'duurzaamheidskader voor biomassa'
 - Mag de energietransitie niet in de weg staan
 - '...ik zal een uitfaseringsstrategie maken'
 - '...ik zal het PBL vragen mij te adviseren over deze strategie.'

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Klimaat
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag
Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Overheidsidentificatienr
00000001003214369000
T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 1 juli 2020
Betreft Uw verzoek tot toezending SER-advies duurzaamheidskader biomassa
en reactie motie Sienot c.s.

Ons kenmerk
DGKE-K / 20180303
Uw kenmerk
32813-489/2020D19253

Geachte Voorzitter,

Met deze brief wil ik, mede namens de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, reageren op het feit dat Uw Kamer op 30 juni jl. de motie Sienot c.s. heeft aangenomen over het gebruik van vaste houtige biomassa voor energietoepassingen. Het kabinet zal uitvoering geven aan deze motie door geen nieuwe subsidie beschikbaar te stellen voor het gebruik van vaste houtige biomassa voor de productie van uitsluitend elektriciteit.

Ook zal in de najaarsronde van de SDE++ in 2020 geen subsidie aangevraagd kunnen worden voor warmteproductie door verbranding van houtige biomassa middels installaties met een vermogen < 5 MWth. Ik zal de categorie ketel op vaste of vloeibare biomassa tussen de 0,5 en 5 MWth daarom in deze ronde niet openstellen.

Het kabinet zal bovendien, uitgaande van de tijdige beschikbaarheid van de concrete emissie-eisen, borgen dat installaties voor de verbranding van vaste houtige biomassa die in 2021 SDE++ subsidies aanvragen al aantoonbaar moeten voldoen aan de verwachte aanscherping van de emissie-eisen voor installaties tussen de 0,5 en de 50 MWth. Deze aanscherping moet in 2022 van kracht worden.

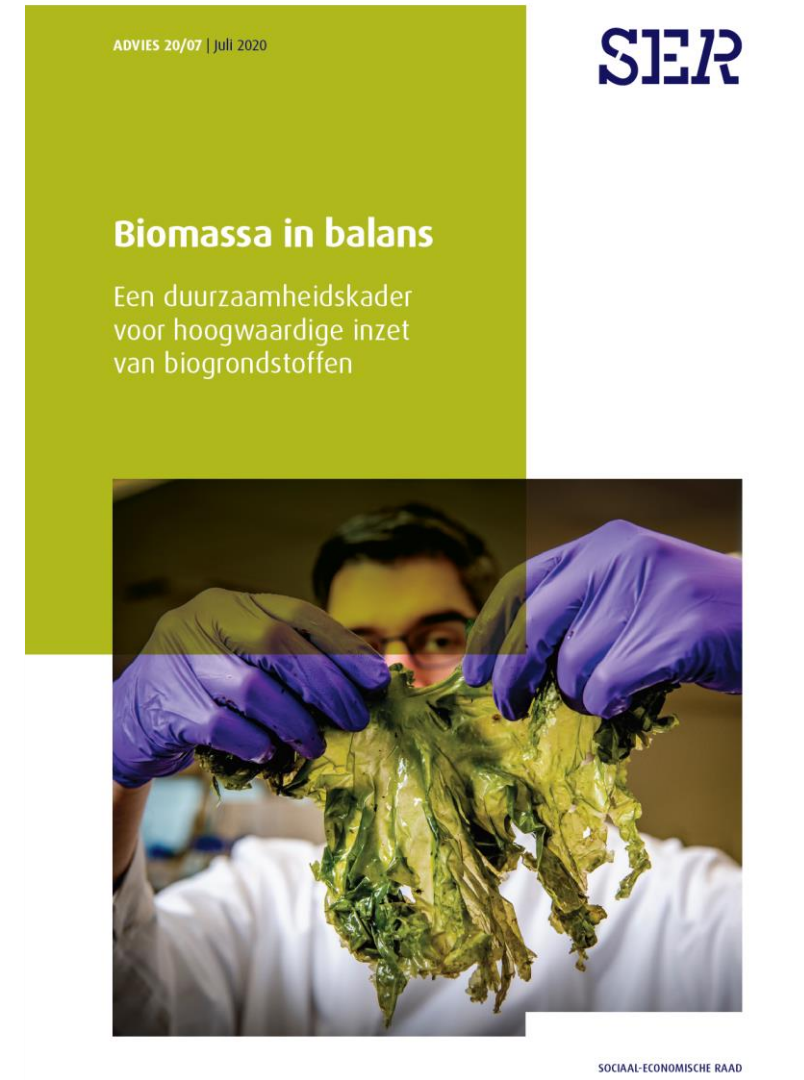
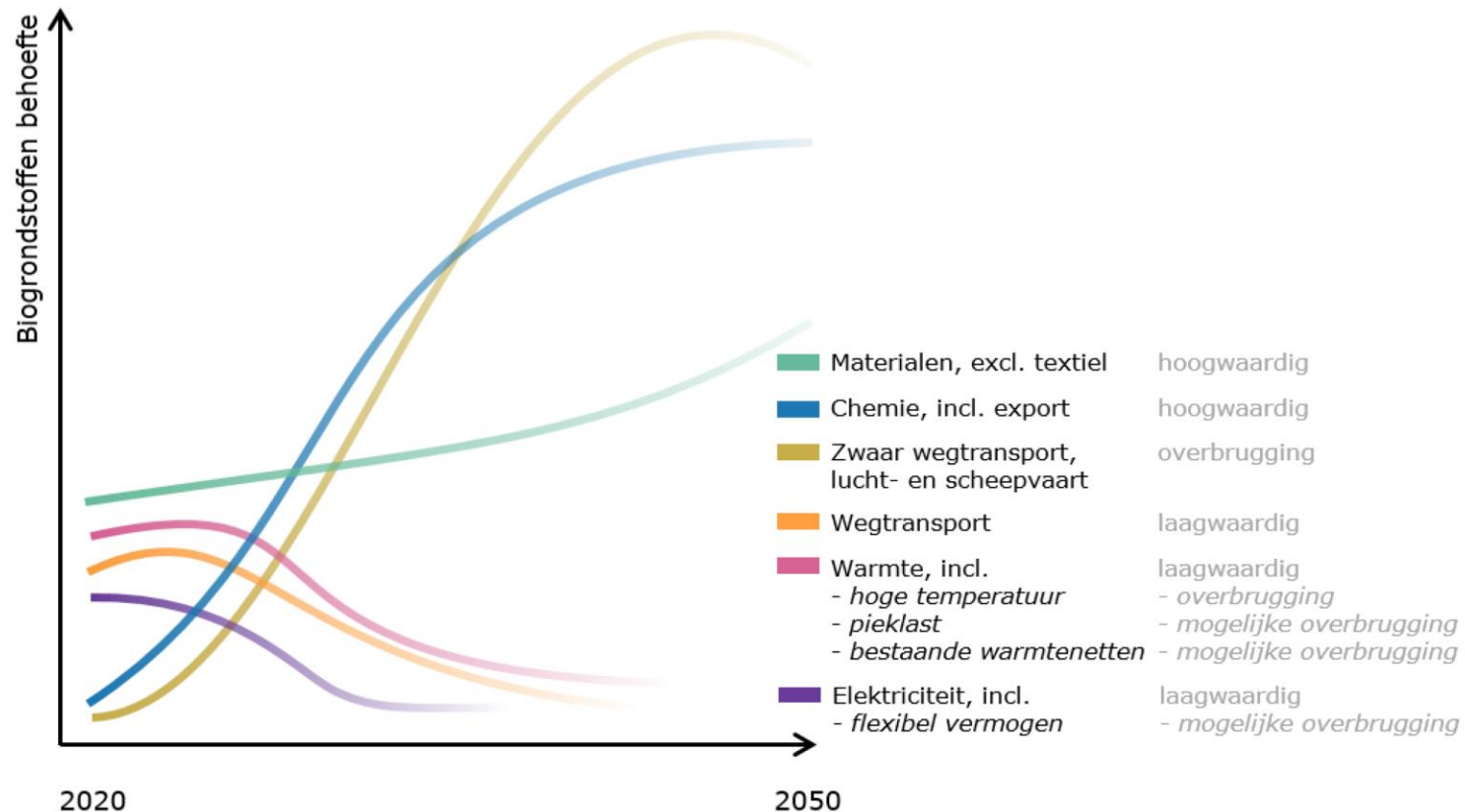
Tot slot zal in het duurzaamheidskader voor biomassa een eindjaar worden opgenomen voor de subsidiëring van warmteproductie met vaste houtige biomassa en zal ik een uitfaseringsstrategie maken voor 2021. Hierin licht ik op hoofdlijnen toe hoe het gebruik van vaste houtige biomassa voor warmte wordt afgebouwd. Uiteraard mag de gekozen einddatum de transitie naar een duurzame energievoorziening niet in de weg staan. In dat licht zal ik het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) vragen mij te adviseren over deze uitfaseringsstrategie.

Het kabinet streeft ernaar het genoemde duurzaamheidskader zo snel mogelijk na de zomer aan uw Kamer te kunnen aanbieden. Een belangrijke bouwsteen

Pagina 1 van 2

➤ 7 juli: SER-advies 'Biomassa in Balans'

Tentatieve ontwikkeling per toepassingsgebied van biograndstoffen in beeld
Indicatief en niet op schaal en zonder rekening te houden met vastgestelde subsidies.

- 14 okt: Kamerbrief duurzaamheidskader biogrondstoffen
 - Omarmt het SER-advies!
 - Geen echt duurzaamheidskader, maar een 'Uitvoeringsagenda Biogrondstoffen'.
 - Inzet van houtige biogrondstoffen voor laagtemperatuur-warmte vervult *tijdelijk* een *belangrijke* rol.
 - *Geen* eindjaar opgenomen.
 - "Het PBL zal bovendien het landelijk gebruik van biogrondstoffen in de verschillende sectoren monitoren alsmede de wetenschappelijke stand van zaken rondom koolstofschuld."

Uitvoeringsagenda Biogrondstoffen

Nr	Actie	Termijn	Wie
Criteria en borging			
1	Uitwerken aanpak om voor alle biogrondstoffenstromen en -toepassingen tot duurzaamheidscriteria te komen conform de thema's van de SER	2020	IenW/EZK BZ
2	Opstellen convenant met alle sectoren voor sociaal-economische criteria	2021	IenW/EZK BZ
3	Versterken organisatie van publiek toezicht op het private systeem van conformiteitsbeoordeling	2021	IenW/EZK
Vergroten duurzaam aanbod			
4	Opstellen bossenstrategie voor productie binnenlands hout	2020	LNV
5	Opstellen MMIP <i>Productie en gebruik van biogrondstoffen</i> voor de overige biogrondstoffen	2021	LNV
6	Uitvoering beleidsagenda Routekaart Groen Gas	2021	EZK
7	Innovaties op het terrein van bioraffinage ondersteunen, mede via het MMIP <i>Biobased</i> grondstoffen voor producten en transportbrandstoffen	2021	EZK/LNV
Afbouw			
8	Beëindigen beschikkingen voor bij- en meestook in kolencentrales en subsidies voor het opwekken van uitsluitend elektriciteit met biogrondstoffen	2027	EZK
9	Uitwerking uitfasering van houtige biogrondstoffen voor warmte	2020	EZK
10	Voor personenvervoer inzetten op elektrificatie en rijden op waterstof waardoor het bijmengen van biobrandstoffen afneemt	2030	IenW
11	Vergunningplicht bioenergiecentrales verbreden en emissienormen aanscherpen	2022	IenW
Ombouw			
12	Voor lucht- en scheepvaart inzetten op verdergaande energie-efficiency en het versneld ontwikkelen en beschikbaar krijgen van alternatieve energiedragers. Regelmatige monitoring en afstemming hiervan.	2030	IenW
13	Invoeren bijmengverplichting, EU-breed of nationaal, van duurzame vliegtuigbrandstof gericht op 14% in 2030 en 100% in 2050	2023	IenW

18 december 2020: PBL-advies

Indien al ruim vóór 2030 een einde wordt gemaakt aan het toekennen van nieuwe subsidies voor houtige biograndstoffen voor warmtenetten, is het naar huidige inzichten niet aannemelijk dat alternatieve warmtebronnen snel genoeg kunnen worden opgeschaald om de wegvallende biograndstoffen te compenseren.

Conclusies

- Op *termijn* stoppen met toekennen subsidies houtige biograndstoffen voor laagtemperatuurwarmte past in klimaatstrategie
- Einddatum *vóór* 2030 alleen indien:
 - Duidelijkheid over opschaling van alternatieven
 - Duidelijkheid over emissiereductie
 - Duidelijkheid over beleidsmatige ondersteuning

12 januari: Vragenuurtje Tweede Kamer

The screenshot shows the top part of a website article. The header includes the logo 'Energieia' and navigation links: 'Archief', 'Trilemma', 'Columns', and 'Meer' with a dropdown arrow. A search icon is in the top right. Below the header, the author 'Hans van der Lugt • Energieia' and the date '13 jan 21' are displayed. A green 'NIEUWS' tag is on the left. The main headline is 'Geen zicht op tijdstip afbouw subsidie houtige biomassa'.

“Het niet halen van de zelf-gestelde deadline had te maken met de complexiteit van het onderwerp, aldus de minister. De warmtevoorziening voor de gebouwde omgeving moest bijvoorbeeld wel geborgd blijven, en betaalbaar.”

15 januari...

Gasminister Wiebes treedt per direct af: 'De rechtstaat heeft gefaald'

Minister Eric Wiebes in de Tweede Kamer (Foto: Tweede Kamer)

B. (Bas) van 't Wout

bron: Tweede Kamer

26 januari: Biomassa 'controversieel' verklaard

Nr. 360

MOTIE VAN HET LID VAN ESCH C.S.

Voorgesteld 25 februari 2021

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Kamer de motie van het lid Sienot c.s. (32 813, nr. 537) over het opstellen van een afbouwpad en eindjaar voor houtige biomassa heeft aangenomen;

constaterende dat het afbouwpad voor houtige biomassa controversieel is verklaard;

verzoekt de regering, om geen nieuwe subsidies voor houtige biomassa af te geven tot het afbouwpad met de Kamer is gedeeld,

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Esch
Van Raan
Sienot
Dik-Faber
Laçin.

Vragen?

Rapport:

<https://www.pbl.nl/publicaties/advies-uitfasering-houtige-biograndstoffen-voor-warmtetoepassingen>

Contact: bart.strengers@pbl.nl

Tel: +31.6.50614657

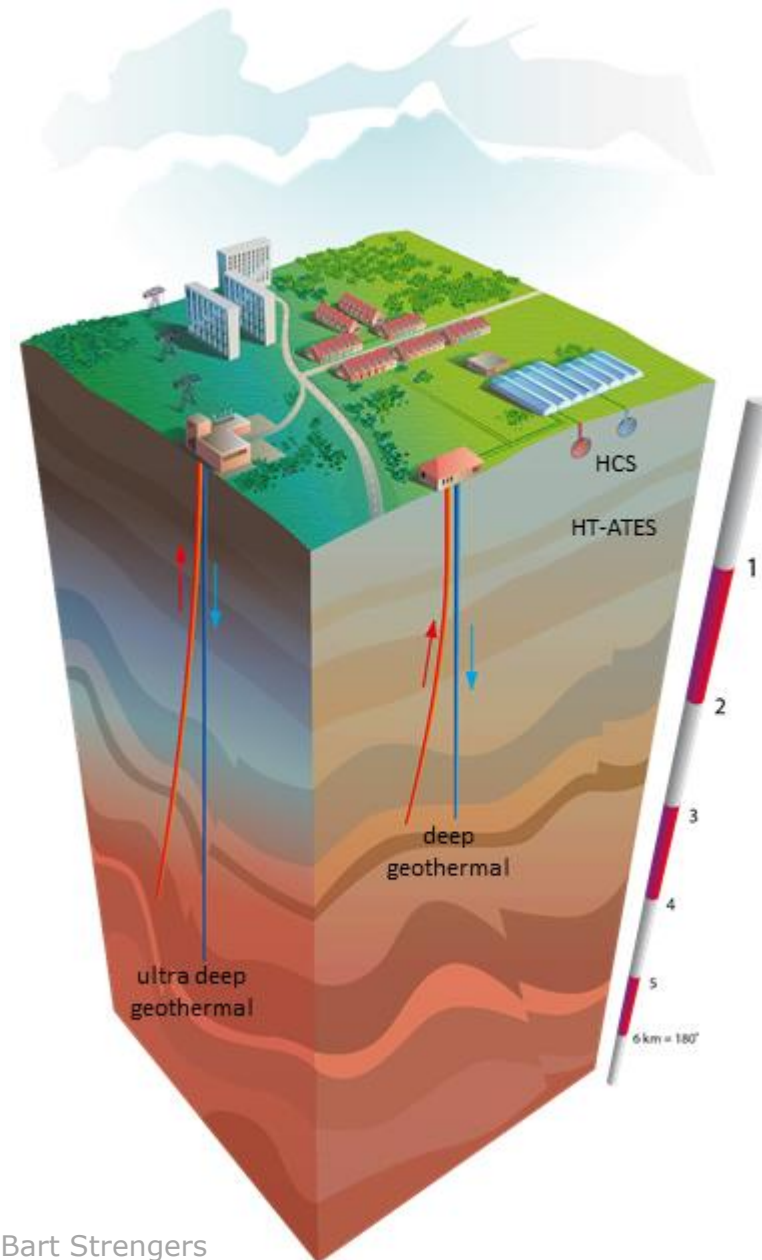
Alternatieven voor houtige biograndstoffen?

- Geothermie (diep, ondiep)
- Industriële restwarmte
- Aquathermie (oppervlaktewater of afvalwater)
- Zonthermie

- Drie criteria
 1. Beschikbaarheid (tijdig!)
 2. Toepasbaarheid (temperatuur, schaal)
 3. Betaalbaarheid

Diepe Geothermie

- 1.000 tot 4.000 meter
- Warmer dan 70 graden, vooral basislast
- Minimaal 4.000 tot 10.000 aansluitingen
- Technisch-economisch potentieel is 88 PJ, maar:
 - Nauwelijks ervaring in gebouwde omgeving (nu vooral kassen)
 - Seismische data vaak nog niet beschikbaar
 - Doorlooptijd nieuwe projecten: 5 tot 8 jaar
 - KEV 2020: 2 PJ in 2030 voor stadsverwarming (en 15 PJ voor glastuinbouw)

Industriële restwarmte

- In 2019 nog beperkt
- Plannen voor restwarmte van datacenters (maar lage temperatuur)
- Groei vooral uit grote industriële clusters
- Infrastructuur – zoals in Zuid-Holland – ontbreekt vaak
- Conclusie KEV 2020: toekomstige bijdrage onzeker

Zonthermie, aquathermie en ondiepe geothermie

- Relatief duur
- Relatief kleine vermogens (weinig aansluitingen)
- (Te) lage temperaturen
- KEV 2020: geen substantiële bijdrage in 2030

Opschalen gebouwgebonden alternatieven

- Warmtepomp ('all electric'), maar vereist
 - Isolatie naar label B
 - Vloer- en muurverwarming
 - Actieve medewerking van de eigenaar
 - Nóg hoger uitroltempo (KEV: 700.000 woningen in 2030)
 - Verzwaring elektriciteitsnet
- Hybride warmtepomp
 - Minder aanpassingen nodig
 - Afhankelijk van beschikbaarheid duurzaam gas

Duurzame gassen

➤ Groengas

- Nu: 180 miljoen kuub (0,4% van totaal)
- Vooral vergisting (mest, gft, slib)
- 2030: 300 tot 3.000 miljoen kuub
- Ook vergassing van houtige biograndstoffen
- Startanalyse: 2.000 miljoen kuub in 2050.

➤ Waterstof (groen en blauw)

- Nu: zeer beperkt in omvang
- Elektrolyse zeer kostbaar
- Na 2030 grotere beschikbaarheid (?)

➤ Ook voor industrie- en transportsector

Andere overwegingen

➤ Rol warmtenetten voor langetermijnstrategie

- Hoe meer gebouwgebonden verduurzaming hoe onrendabeler een warmtenet
- Warmtenetten ontsluiten laagtemperatuurwarmtebronnen

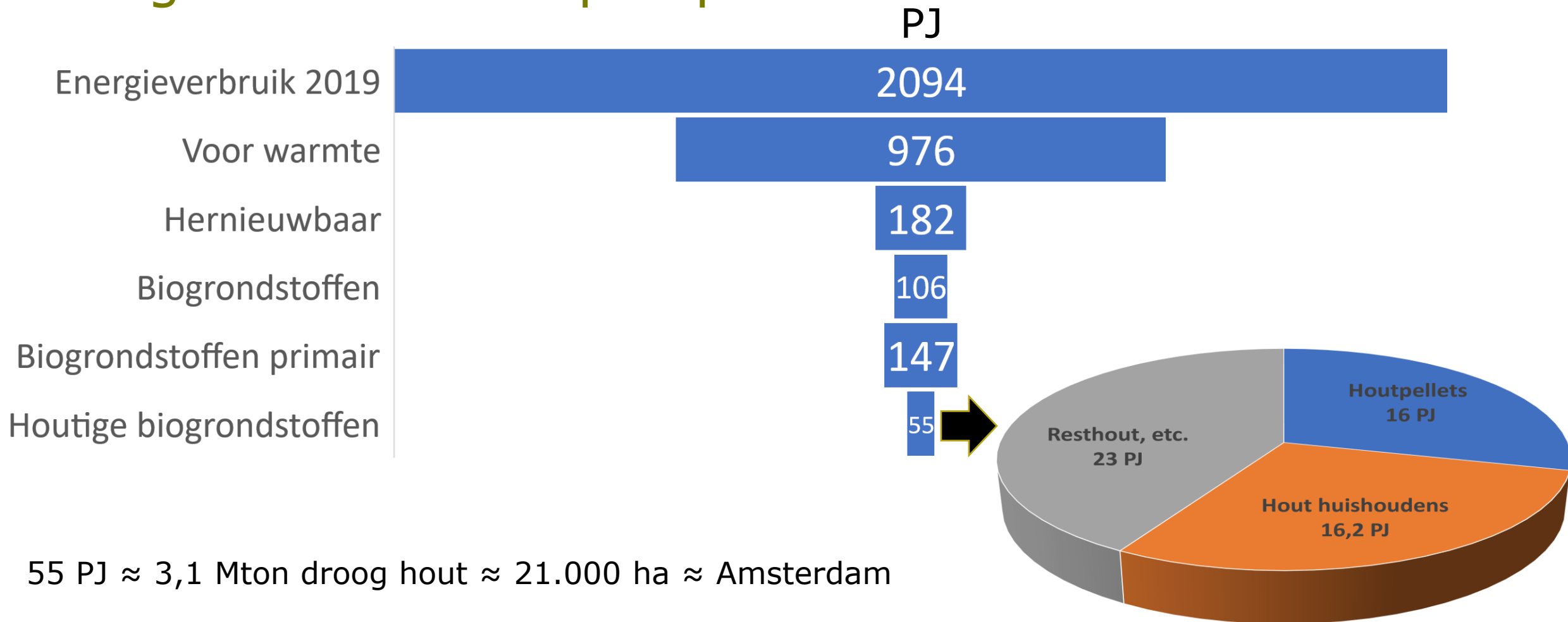
➤ Houtige biograndstoffen als overbruggingstepassing

- Totdat voldoende schaalgrootte is bereikt
- Totdat voldoende duurzame gassen beschikbaar zijn
- Maar: duidelijkheid noodzakelijk over wanneer welke stromen zijn toegestaan

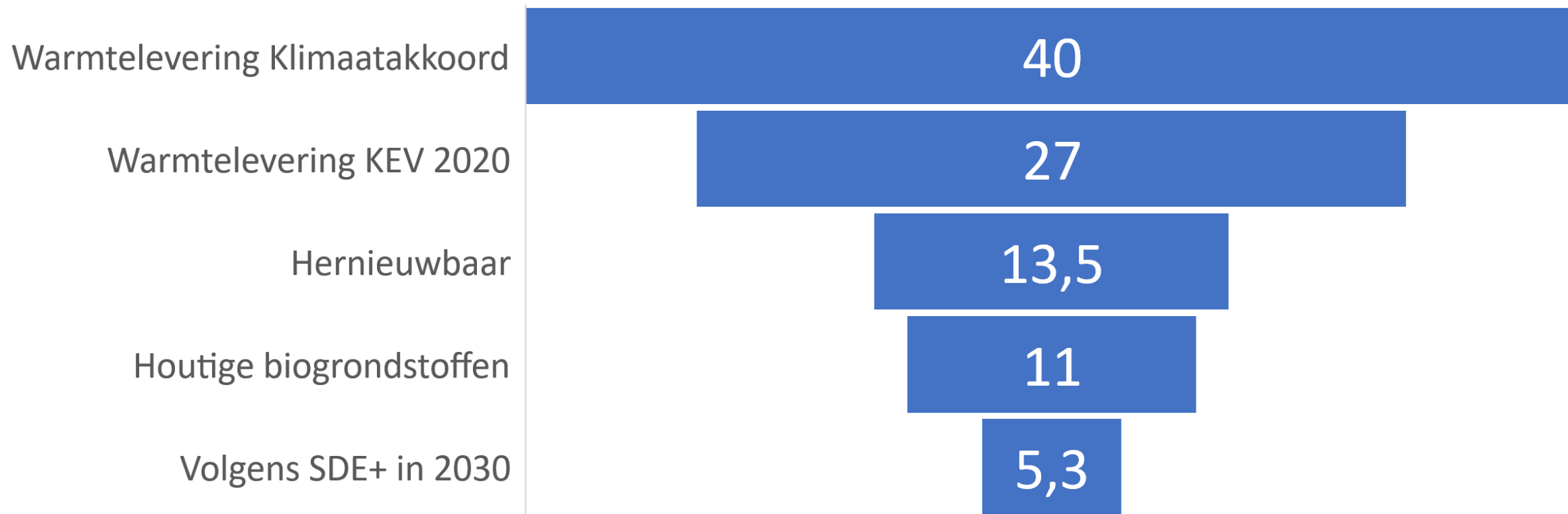
Biograndstoffen in perspectief

55 PJ \approx 3,1 Mton droog hout \approx 21.000 ha \approx Amsterdam

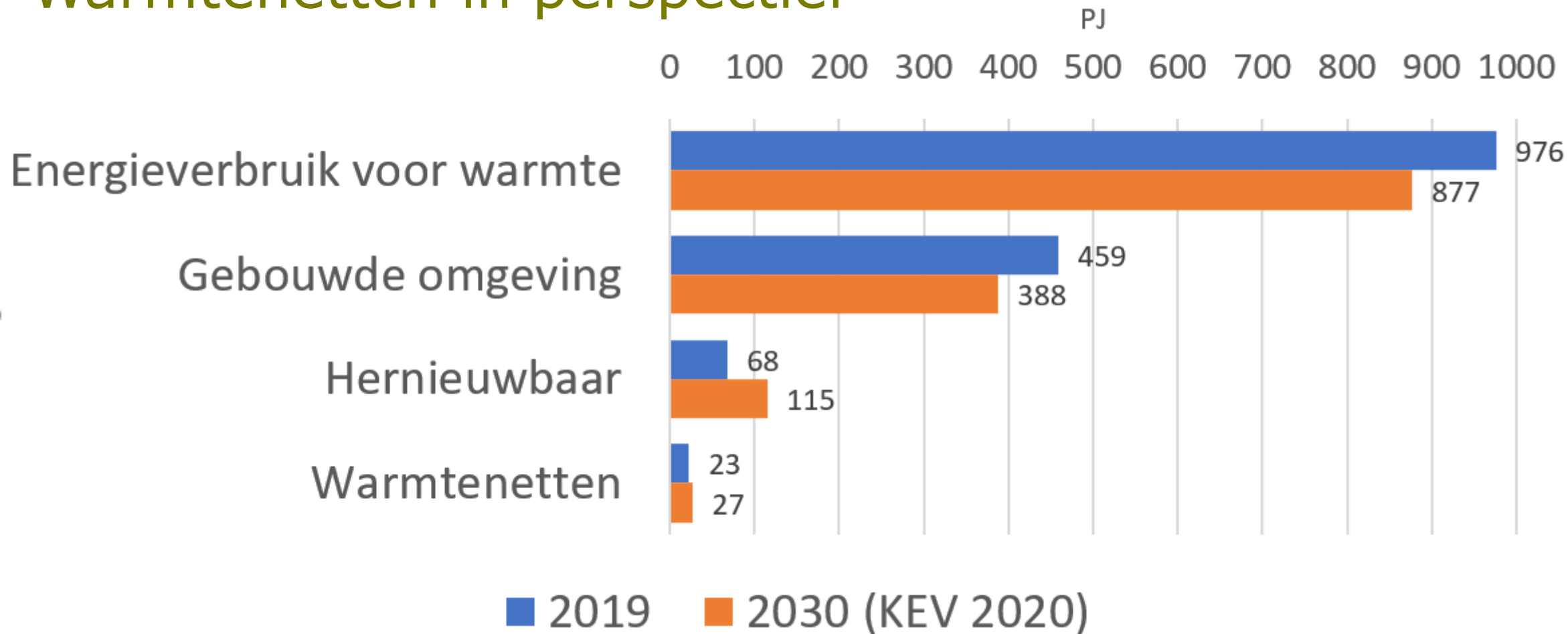

Beleidsstekort warmtenetten in 2030

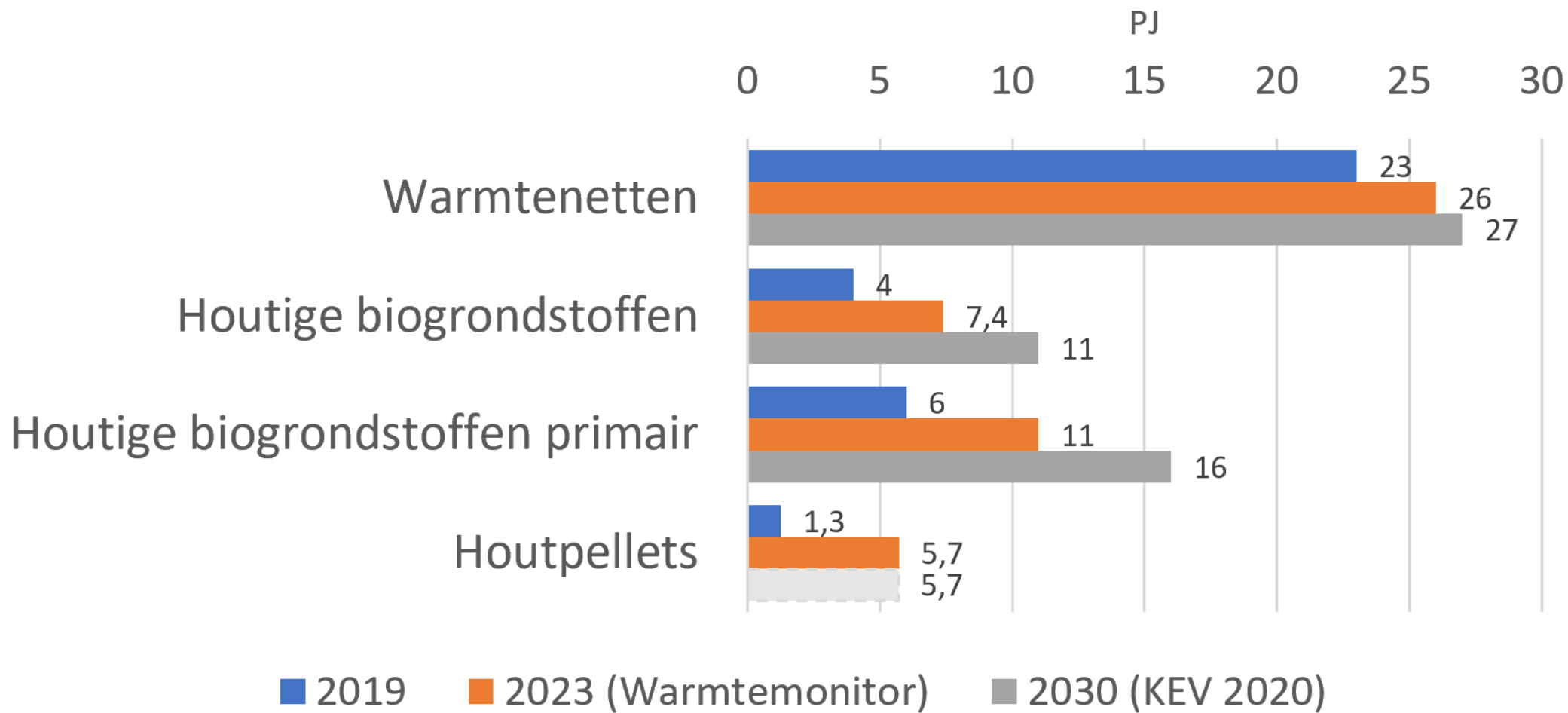

Warmtenetten in perspectief

Houtige biograndstoffen in warmtenetten

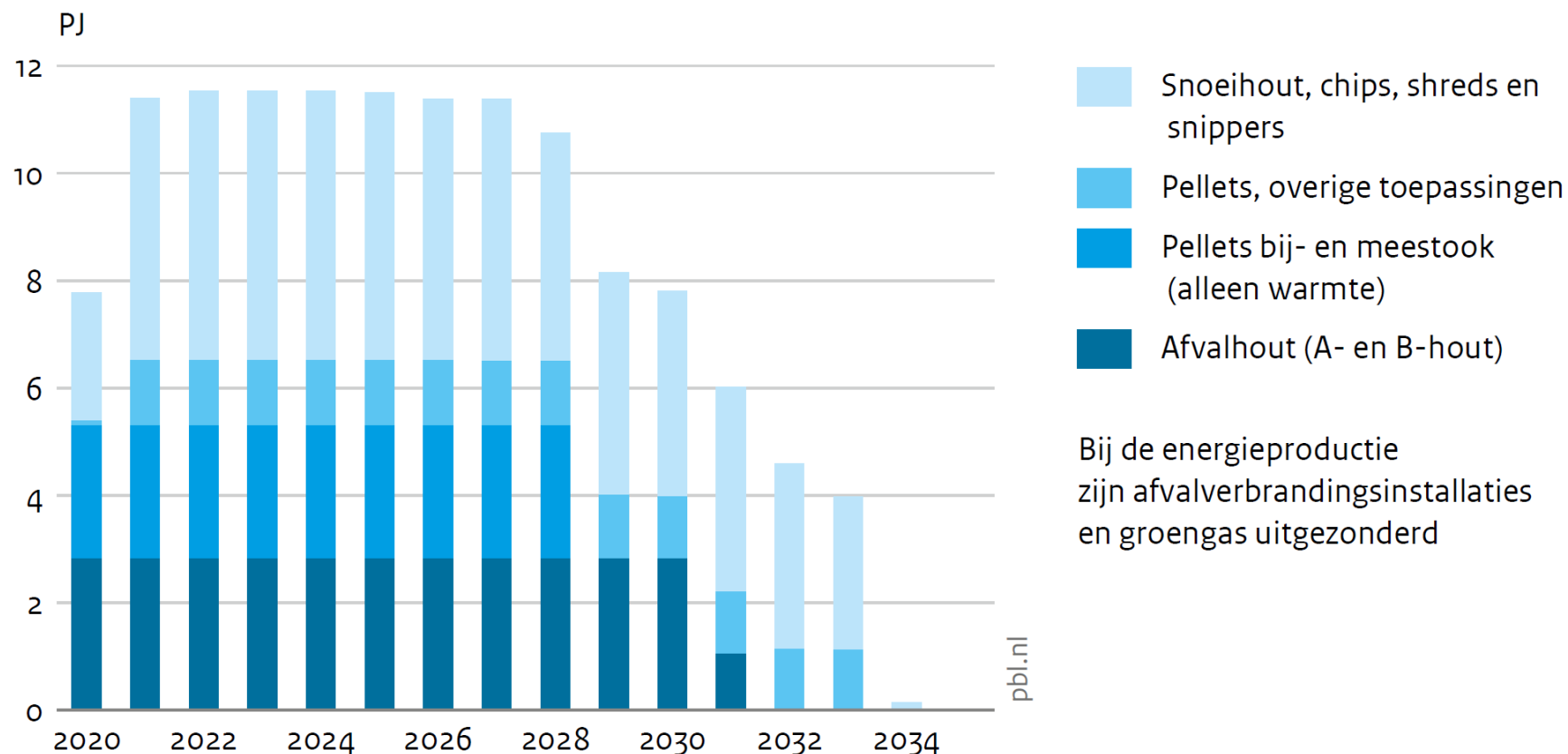
Doel klimaatakkoord *is* al ambitieus

- 40 PJ warmtelevering door warmtenetten in 2030
- 70% CO₂-reductie ten opzichte van hr gasketel
- 80.000 nieuwe aansluitingen per jaar vanaf 2025
- 1,5 miljoen extra woningen 'verduurzaamd' in 2030

- KEV 2020 op basis van 'Vastgesteld en voorgenomen beleid'
 - 27 PJ warmtelevering door warmtenetten in 2030
 - Naar 50% hernieuwbaar in 2030, 11 PJ op basis van houtige biograndstoffen

- Warmtemonitor 2019: 16.500 nieuwe aansluitingen in 2023

Energieproductie uit houtige biogrondstoffen voor gebouwde omgeving op basis van SDE-beschikkingen (peildatum 1 juli 2020)

Bron: RVO.nl

Modelanalyse (TNO)

- Inzet in gebouwde omgeving minst kosteneffectief
- Meest kosteneffectieve inzet van biograndstoffen in de industrie (incl. CCS)
- Alle beschikbare biograndstoffen worden ingezet
- Effect op systeemkosten beperkt als sectordoel wordt losgelaten

Betaalbaarheid

